

תנועת הקיבוץ הדתי

י"ז טבת, 24.12.10

גיליון מס' 239

שבת פרשת שמות

מאת הרב משה שפטר

אני ואתה נשנה את העולם

גזירותיו של פרעה מלך מצרים על עם ישראל הלכו והחריפו עד שניתן הצו למיילדות העבריות - "אם בן הוא והמיתן אותו" (א', טז) ולכל העם המצרי - "כל הבן היילוד היאורה תשליכוהו" (א', כב). כיצד מגיבים לגזירה נוראית זו?

המדרש מתאר את תגובתו של עמרם לגזירות פרעה: "שהיה עמרם ראש הסנהדרין באותה שעה. כיוון שגזר פרעה ואמר 'כל הבן היילוד', אמר עמרם: ולריק ישראל מולידים?! מיד הוציא את יוכבד ופירש עצמו מתשמיש המטה וגרש את אשתו כשהיא מעוברת משלשה חדשים. עמדו כל ישראל וגרשו את נשותיהן" (שמות רבה פרשה א').

לעמרם המנהיג היה נימוק כבד משקל: אין טעם בחיי אישות ובצער הריון כאשר ידוע שגורל התינוקות נגזר למוות. פרעה המלך ועמרם ראש הסנהדרין הם המנהיגים של שני העמים. לגזירתו הנוראית של פרעה מגיב עמרם בהחלטה שקולה, החלטה שאמורה למנוע צער וסבל מהורים ועולליהם.

כנגד תכתיבי המנהיגים יוצאות מספר נשים. המיילדות יראות ה', שפרה ופועה, ממאנות לבצע את גזירת פרעה "ותיראן המיילדות את האלהים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחיין את הילדים" (א', יז). פועה (מרים) לפי המדרש פונה לאביה ומשנה את החלטתו:

"אמרה לו בתו: גזרתך קשה משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ואתה על הזכרים ונקבות! פרעה רשע הוא וגזרתו ספק מתקיימת ספק אינה מתקיימת, אבל אתה צדיק וגזרתך מתקיימת! עמד הוא והחזיר את אשתו. עמדו כל ישראל והחזירו נשותיהם. הוי פועה, שהופיעה פנים כנגד אביה".

מצדו השני של המתרס, ניצבת בת פרעה בראותה ילד מילדי העברים בוכה בתיבת גומא בסוף. בת פרעה חומלת עליו. נערותיה המשרתות מוכיחות אותה על כך: "אמרו לה: גבירתנו, מנהגו של עולם, מלך גזר גזירה וכל העולם אינן מקיימין אותה, ובניו ובניו ביתו מקיימין אותה, ואת עוברת על מצוות אביך?" למרות

מעמדה ומחויבותה המשפחתית לאביה, בת פרעה שומעת לקול החמלה הפנימי שבה ובכך מאפשרת את הצלתו של משה, מושיע ישראל.

דווקא שפרה פועה ובת פרעה שאינן מנהיגות, הן המצליחות לשנות את התמונה השחורה שאליה הגיעו המנהיגים. אנשים רבים סבורים שהיכולת לשנות את המצב הקשה בכל תחום נתוה אך ורק בידי המנהיגים, והיכולת היחידה להשפיע היא בבחירת המנהיגים הנכונים. שפרה, פועה ובת פרעה מלמדות אותנו ששינויים יכולים להתחיל מלמטה. מי שסבור שהמציאות אינה טובה ויש לשפרה צריך ויכול לפעול בעצמו ולשנות. לפעמים, שינוי שמתחיל מלמטה משנה את דעת המנהיגים, ולפעמים השינוי ייעשה בניגוד לדעת המנהיגים.

הרב משה שפטר, רב טירת צבי. נשוי לחביבה ואב לחמישה, רב קיבוץ טירת צבי, מחנך בישיבת בנ"ע "תקוות יעקב" בשדה יעקב.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm

כדי לקבל את הדף בכל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: webmaster@kdati.org.il

אתר האינטרנט של תנועת הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il

הקיבוץ הדתי, דובנוב 7, ת.ד. 40015, תל אביב 64732 | טל: 03-607-2777 | פקס: 03-695-7039